

Občianske združenie Slovenské planetária

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2018

Námestie Biely kríž 3
831 02 Bratislava 3

www.planetaria.sk
info@planetaria.sk

IČO: 423 57 004

Obsah

1. Stručné hodnotenie činnosti a hospodárenia v roku 2018
2. Činnosti združenia
3. Činnosti pre ciele skupiny
4. Strategický rozvoj združenia

O združení

Prípravný výbor združenia sa zišiel 29. novembra 2013 s cieľom založiť združenie na zveladenie podmienok fungovania planetárií na Slovensku a na zlepšenie prístupu verejnosti k poznatkom o vesmíre a astronómii. Občianske združenie Slovenské planetária bolo zaregistrované na Ministerstve vnútra SR 13. 12. 2013 pod značkou VVS/1-900/90-428 68 a prvú činnosť začalo združenie vyvíjať v roku 2014.

1. Stručné hodnotenie činnosti a hospodárenia v roku 2018

Najúspešnejšie akcie v roku 2018

V roku 2018 sme sa opäť zúčastnili úspešných akcií AnimeSHOW, Comics salón a festivalu Pohoda. Uskutočnili sme spolu 6 verejných pozorovaní vo večerných hodinách. Okrem výkladu o pozorovaných objektoch sme návštevníkom vysvetľovali poslanie nášho združenia a dôvody, pre ktoré Bratislava potrebuje planetárium. Spolupracovali sme s architektmi planetária pre Bratislavu na návrhu usporiadania interiéru a na technickej štúdií. Podpísali sme trojstranné memorandum o spolupráci s primátorom Bratislavy a s investorom planetária na nábreží Dunaja.

Hospodárenie

V roku 2018 sme do príjmov združenia získali prostriedky najmä z členských príspevkov a z asignačnej dane (tzv. 2 %). Finančné prostriedky sme využili na financovanie ciest do planetárií, na tlač propagačných materiálov a na nákup astronomickej techniky.

Príjmy		Výdavky	
Členské	741,00	Administratívne poplatky	241,36
Dve percentá	598,88	Cestovné náklady	199,90
Iné príjmy	10,98	Propagácia	331,60
		Technické vybavenie	974,53
SPOLU	1350,86	SPOLU	1747,39

2. Aktivity združenia

Pozorovanie astronomickými ďalekohľadmi

Verejné pozorovania sú vynikajúci prostriedok na zviditeľnenie užitočnosti planetária v mestách, kde je viditeľnosť objektov na oblohe obmedzená. Je to vhodná príležitosť na predstavenie príbehu nášho združenia ľuďom, ktorí astronómii doteraz nevenovali pozornosť, ale pohľad do ďalekohľadu ich nadchne.

Na naše verejné pozorovania sme používali niekoľko astronomických ďalekohľadov:

- Dobson Explore Scientific Ultra light Dobsonian 12"
- Bresser NT130
- Celestron GOTO National Geographic 90/1250
- Solárny teleskop LUNT.

Vzhľadom na zvýšený svetelný smog v centre Bratislavy sú na pozorovanie vhodné iba tie najjasnejšie objekty na nočnej oblohe ako sú Mesiac, Venuša, Mars, Jupiter, Saturn a pri dobrých pozorovacích podmienkach aj iné objekty, ako napríklad dvojhviezda Albireo, galaxia v Androméde, veľká hmlovina v Orióne, hviezdokopy Plejády, dvojitá hviezdokopa χ a h Persei, dvojhviezdy Alcor a Mizar a ďalšie.

Všetky pozorovania zabezpečujú minimálne dvaja demonštrátori z radov našich členov. Spätná väzba získaná počas organizácie pozorovaní od návštevníkov nás stále utvrdzuje v našom presvedčení, že planetárium v Bratislave má svoje miesto a bude živou kultúrnou a vzdelávacou inštitúciou, slúžiacou nielen na popularizáciu vedy.

Astronomické prednášky a workshopy pre dospelých

Pre dospelých a astronomických amatérov, ktorí už majú základné znalosti o astronómii nadobudnuté, sme pripravili prednášky a workshopy na odbornejšie témy, napríklad o astrofotografii alebo metódach merania vzdialeností vesmírnych objektov.

Zoznam našich ďalších aktivít

1. prepojenie RSS kanála s portálom vesmir.sk - 23. januára 2018
2. pozorovanie - The Humanity Star is going to be above in 5 minutes - 24. februára 2018
3. AnimeSHOW & GAME EXPO - 23. – 25. marca 2018 - stánok s pozorovacou technikou a upomienkovými predmetmi
4. Memorandum o spolupraci podpísané s mestom - Bratislava
<http://www.teraz.sk/regiony/bratislava-podpisali-memorandum-o-spolup/319358-cla-nok.html> - 12. apríla 2018
5. Pochod za vedu v Bratislave - 14. apríla 2018
6. Filmový festival FFB Brno - 6. – 8. júna 2018
7. SPACE FEST organizovaný organizáciou SOSA - 23. – 24. júna 2018 - Juraj Kubica vystúpil s prednáškou, na ktorej predstavil projekt planetária v Bratislave.
8. Festival Toulouse - International planetarium society - 27. – 29. júna 2018 + IPS congress Toulouse - 30. júna – 5. júla 2018 - s účasťou našich členov Peter Volek a Juraj Kubica, kde vystúpili s príspevkom o planetáriu pre Bratislavu a konzultovali architektonický projekt s expertmi zo svetových planetárií.
9. Festival pohoda - denné pozorovanie Slnka a nočné pozorovanie planét na festivale - 6. – 8. júla 2018
10. Pozorovanie spojené s prednáškou pre deti v detskom centre Rafael - 10. júla 2018

11. Pozorovanie zatmenia Mesiaca - 27. júla 2018, 20:00 – 28. júla 2018, Bratislavský Hrad - park - Záhrady
12. Astronomické pozorovanie Slnka - Streda, 22. augusta 2018, Vodárenské múzeum BVS
13. Vedomostný kvíz zameraný na astronómiu - 27. augusta 2018 v Klube pod lampou.
14. Comics Salón 2018 - 21. – 23. septembra 2018 - stánok s pozorovacou technikou a upomienkovými predmetmi, 2 prednášky Patrik Čechvala a Juraj Kubica
15. počas celého leta prebiehali na týždennej báze pozorovania spojené s prednáškou o astronómii pre deti prihlásené do kurzu fotografovania v Stredoeurópskom dome fotografie, spolu 8 stretnutí.

Kampaň 2% z daní

Kampaň na 2% z daní sme viedli jednak každý z členov Združenia po vlastnej línii medzi svojimi kolegami a známymi a tiež na Facebooku.

Propagácia akcií na sociálnych sieťach

Združenie na komunikácia na sociálnych médiách je v súčasnosti využíva Facebook a Instagram, keďže sa vzhľadom na predmet a obsah činností nášho združenia najviac hodia na oslovenie verejnosti. Komunikačný plán je zameraný na zviditeľnenie článkov z vlastnej webstránky aj na zobrazenie prevzatých príspevkov z iných spriaznených organizácií.

Webstránka planetaria.sk

Združenie má svoju stránku na doméne www.planetaria.sk, ktorá využíva platformu Wordpress. Na úvodnej stránke obsahuje správy a novinky zo sveta planetárií a astronómie. Najaktuálnejšie články sú publikované v hornej časti so staršími článkami zoradenými pod nimi v troch stĺpcoch s fotkou a perexom. Na hornej lište sú prekliky na podstránky menu na lište je: Prehľad, Svet, Technika a História. Dlhodobé informácie na stránke sú zamerané na odborné informácie o planetáriách.

Predaj astronomického tovaru

E-commerce združenia ponúka na predaj predmety a služby na podporu činnosti združenia Slovenské planetáriá. E-shop je dostupný z hlavnej stránky preklikom z tlačidla "Kúpte si tričko" a pozostáva z ponuky dvoch produktov: Tričká a Pozorovania a prezentácie. Ponuka pozorovaní na zakázku je vysoko populárna a je vhodné ju ďalej rozvíjať.

3. Činnosti pre cieľové skupiny

Konzultačná a poradenská činnosť

Na združenie sa telefonicky aj písomne obracajú ľudia aj organizácie s najrôznejšími otázkami z oblasti astronómie a prírodných vied. Pri mediálne zaujímavých astronomických udalostiach, napríklad pri zatmení Mesiaca, alebo prelete sondy popri nejakom telese v Slnčnej sústave, je združenie kontaktované novinárskou obcou so žiadosťou o komentár, alebo vyjadrenie. Naši členovia na otázky a žiadosti odpovedajú rýchlo a odborne.

Komunikovať s verejnosťou sa snažíme pravidelne aj prostredníctvom zasielania tlačových správ médiám.

Mapa planetárií na Slovensku

Na stránkach <http://planetaria.sk/prehľad/> je zverejnená mapa hvezdárni a planetárií na Slovensku s detailnými informáciami o slovenských planetáriách.

4. Strategický rozvoj združenia

Členstvo v Medzinárodnej asociácii planetárií (IPS)

Najväčšou organizáciou združujúcou planetária po celom svete je Medzinárodná spoločnosť planetárií (angl. International Planetary Society, <http://www.ips-planetarium.org/>). Plnohodnotným členom tejto organizácie sme od roku 2016. V roku 2018 sa konalo svetové zhromaždenie IPS vo francúzskom meste Toulouse v centre vedy a techniky. Za združenie Slovenské planetária sa festivalu a konferencie zúčastnili Juraj Kubica a Peter Volek. Juraj Kubica tu otvoril samostatnú panelovú sekciu, kde predstavil projekt planetária pre Bratislavu z hľadiska architektonického riešenia aj plánu prevádzky a v následnej diskusii konzultoval s odbornou verejnosťou návrhy na zlepšenie všetkých aspektov projektu.

Projekt Planetárium Samuela Mikovíniho

Planetárium je najmä vzdelávacie zariadenie, ktoré navštevujú školské skupiny a rodiny s deťmi. Doplnkovo sa planetária venujú aj kultúrnym programom, napríklad hudobným projekciám. Popri planetáriách bývajú organizované aj astronomické krúžky, prednášky a programy pre verejnosť či privátne kultúrne programy. Misiou nášho združenia je vybudovať planetárium v Bratislave a združovať planetária a centrá popularizácie vedy na Slovensku, aby sme podporili zvyšovanie kvality programov a zlepšovanie reputácie prírodných vied v spoločnosti.

Členovia združenia a ich astronomické aktivity

Peter Volek - je zakladajúcim členom združenia Slovenské planetária, je členom riadiaceho výboru združenia. Je nadšeným amatérskym astrofotografom. Vyštudoval Elektrotechnickú fakultu STU v Bratislave. Profesne pôsobí ako projektový manažér a dlhoročný špecialista oblasti veľkej zdravotníckej techniky.

Juraj Kubica - sa začal venovať astronómii na astronomickom krúžku v PKO ešte ako žiak ZŠ. Vyštudoval elektrotechniku na STU v Bratislave. Popritom pôsobil aj ako lektor astronomických krúžkov v PKO, neskôr v prírodovednom múzeu SNM. Viac rokov sa venoval pozorovaniu premenných hviezd v Českej astronomickej spoločnosti. V súčasnosti podporuje zámer vybudovať planetárium v Bratislave prostredníctvom občianskeho združenia Slovenské planetária, ktorého je zakladajúcim členom.

Peter Bartek - člen kontrolnej komisie združenia, dlhoročný astronomický nadšenec so záujmom o planetárnu astronómiu. Začínal v astronomickom krúžku PKO. Je kvalifikovaným tlmočníkom a

prekladateľom z nemčiny. V združení pôsobí ako hospodár.

Peter Wachter - O astronómiu sa zaujíma od útleho detstva, kedy navštevoval astronomický krúžok pri vlastivednom múzeu v Spišskej Novej Vsi. Do združenia vstúpil v roku 2014. Okrem kontrolnej činnosti má v združení na starosti marketing a komunikáciu s verejnosťou, ktorým sa aj profesionálne venuje. Vyštudoval Ekonomickú univerzitu v Bratislave a absolvoval semestrálny predmet Astronomy: Exploring Time and Space na University of Arizona.

Patrik Čechvala - Študuje astronómiu a astrofyziku na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK v Bratislave. Vo veľkej miere sa venuje aj popularizácii tohto odboru a to prostredníctvom členstva vo vzdelávacích organizáciách, vypomáhaním pri organizácii vedeckých festivalov, pozorovaní a prednášok pre verejnosť. Takisto pôsobí ako vedúci Astronomického krúžku v Prírodovednom múzeu SNM v Bratislave.

Tomáš Vorobjov - absolvent Colby College, Maine, USA v odbore informatiky, matematiky a fyziky. Profesionálny astronóm a objaviteľ kométy nesúcej jeho meno. Astronómiu popularizuje bez prednášok, originálnym spôsobom. Pozorovania z profesionálnych observatórií sprostredkúva stovkám stredných škôl po celom svete a umožňuje študentom zažiť radosť z objavovania.